

สรุปคำพิพากษาคดี *Caroline Delaney v. Jet2.Com Limited**

อิสรา สิทธิโชติ**

1. ข้อเท็จจริง

เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ.2017 Caroline Delaney เดินทางโดยอากาศยานของสายการบิน Jet2 จากเมืองกลาสโกว์ประเทศสกอตแลนด์ มายังท่าอากาศยานเทเนริเฟ-เซาธ์ ประเทศสเปน ระหว่างทางจากอากาศยานลำดังกล่าวไปยังอาคารผู้โดยสาร รถบัสของท่าอากาศยานที่ Caroline โดยสารได้ชนเข้ากับรถบรรทุกซึ่งชนเสาคอนกรีต ทำให้ Caroline ได้รับความเจ็บทางร่างกายและทางจิตใจ¹

ด้วยเหตุดังกล่าว Caroline (ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “โจทก์”) จึงได้ฟ้องสายการบิน Jet2 (ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “จำเลย”) ต่อ Sheriff Court ของประเทศสกอตแลนด์ ประจำเขตโลเธียนและปริมณฑลแห่งเมืองเอดิเนบะระ ซึ่งต่อไปนี้จะขอเรียกว่า “Sheriff Court” (Sheriffdom of Lothian and Borders at Edinburgh in the All-Scotland sheriff personal injury court)² เพื่อเรียกร้องให้จำเลยรับผิดชอบและชดเชยค่าเสียหายชดเชยต่อความบาดเจ็บทางร่างกายและความบาดเจ็บทางจิตใจ ตามมาตรา 17(1) แห่งอนุสัญญาเพื่อการรวบรวมกฎเกณฑ์บางประการเกี่ยวกับการรับขนระหว่างประเทศทางอากาศ ค.ศ.1999 หรืออนุสัญญามอนทรีออล (Convention for the Unification of Certain Rules for International Carriage by Air, 1999; the Montreal Convention) (ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “มาตรา 17(1)”) เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 9,200 ปอนด์ ตามสัญญาประนีประนอมยอมความที่โจทก์และจำเลย ได้ตกลงกันแล้ว³ อย่างไรก็ตาม จำเลยโต้แย้งใน 2 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นที่หนึ่ง ค่าชดเชยในสัญญาประนีประนอมดังกล่าวไม่รวมถึงค่าชดเชยความบาดเจ็บทางจิตใจ และประเด็นที่สอง สมควรหรือไม่ที่จะแต่งตั้งพยานผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นในเรื่องความบาดเจ็บทางจิตใจของโจทก์ ในประเด็นแรก จำเลยโต้แย้งว่าค่าชดเชยต่อความบาดเจ็บทางจิตใจนั้นไม่รวมอยู่ในจำนวนเงินชดเชยตามสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าว เนื่องด้วยนิยาม “ความบาดเจ็บทางร่างกาย” (bodily injury) แห่งมาตรา 17(1) แห่งอนุสัญญามอนทรีออล นั้นไม่ครอบคลุมถึง “ความบาดเจ็บทางจิตใจ” (psychiatric injury) คำพิพากษาในคดี *Jane Doe v Etihad Airways*⁴ ของศาลอุทธรณ์ ภาค 6 แห่งสหรัฐอเมริกา ที่โจทก์ยกขึ้นอ้างประกอบข้อเรียกร้องเรื่องค่าชดเชยนั้นไม่ผูกพันต่อ Sheriff Court ให้ต้องพิพากษตาม ด้วยเหตุนี้ ในประเด็นที่

* Case Summary: *Caroline Delaney v. Jet2.Com Limited*.

** Isara Sitthichoti นิตยศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

¹ *Caroline Delaney v. Jet2.Com Limited* [2019] SC EDIN 13 (*Caroline v. Jet2*) para 2.

² “Sheriff Court” เป็นศาลของประเทศสกอตแลนด์ มีจำนวนทั้งหมด 6 ศาลตั้งอยู่ตามเขตภูมิภาคต่างๆ มีอำนาจพิพากษาคดีแพ่งที่มีทุนทรัพย์ไม่เกิน 100,000 ปอนด์ หลากหลายประเภทคดีตั้งแต่คดีแพ่งทั่วไป คดีครอบครัว คดีล้มละลาย รวมไปถึงคดีเกี่ยวข้องกับใบอนุญาต ดู ‘SHERIFFS’ < <https://www.judiciary.scot/home/judiciary/judicial-office-holders/sheriffs/sheriffs-1>> และ ‘About Sheriff Courts’ < <https://www.scotcourts.gov.uk/the-courts/sheriff-court/about-sheriff-courts>> สืบค้นเมื่อ 4 เมษายน 2565.

³ *Caroline v. Jet2* para 2.

⁴ *Jane Doe v. Etihad Airways* 870 F.3d 406 (The United States Court of Appeals for the Sixth Circuit 2017). (*Doe v. Etihad*).

สอง จำเลยจึงโต้แย้งว่าไม่มีเหตุผลอันสมควรที่จะต้องแต่งตั้ง Dr. Martin Livingston จิตแพทย์ผู้ให้คำปรึกษา เป็นพยานผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นและทำรายงานในเรื่องความบาดเจ็บทางจิตใจของโจทก์⁵ ท้ายที่สุดในคดีนี้ Sheriff Court ได้พิพากษาว่าคำชดเชยดังกล่าวตามสัญญาประนีประนอมยอมความนั้นให้รวมถึงคำชดเชยต่อความบาดเจ็บทางจิตใจด้วยและมีเหตุผลอันสมควรแล้วที่จะแต่งตั้ง Dr. Livingston เป็นพยานผู้เชี่ยวชาญและทำรายงานความเห็นในเรื่องความบาดเจ็บทางจิตใจของโจทก์ประกอบคำร้องต่อศาล⁶

2. ประเด็น

1. การชดเชยความเสียหายตามมาตรา 17(1) แห่งอนุสัญญามอนทรีออลนั้น ครอบคลุมถึงการชดเชยความเสียหายจากความบาดเจ็บทางจิตใจหรือไม่
2. สมควรหรือไม่ ที่จะแต่งตั้ง Dr. Livingston จิตแพทย์ผู้ให้คำปรึกษา เป็นพยานผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นและทำรายงานในเรื่องความบาดเจ็บทางจิตใจ

3. ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 17(1) แห่งอนุสัญญามอนทรีออล

มาตรา 17 แห่งอนุสัญญาออร์ซอ

Para 1(2) of schedule 1 of the Act of Sederunt (Fees of Witnesses and Shorthand Writers in the Sheriff Court (1992/1878))

4. คำพิพากษา

4.1 กรณีการชดเชยความเสียหายจากความบาดเจ็บทางจิตใจตามมาตรา 17(1) แห่งอนุสัญญามอนทรีออล

Mr. Brownlie ทนายความของสายการบิน Jet2 (ต่อไปนี้จะเรียกว่า “ทนายความจำเลย”) โต้แย้งว่าคำพิพากษาคดี *Jane Doe v Etihad* ซึ่งศาลอุทธรณ์ภาค 6 ของสหรัฐพิพากษาว่า Jane Doe ผู้เสียหายสามารถเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดจากความบาดเจ็บทางจิตใจได้ เพราะอุบัติเหตุที่นั่นทำให้เธอได้รับความบาดเจ็บทางร่างกาย และความบาดเจ็บทางจิตใจของเธอนั้นเกิดขึ้นขณะประสบอุบัติเหตุและเป็นผลสืบเนื่องจากอุบัติเหตุดังกล่าว⁷ ที่ Mr. Mackay ทนายความของ Caroline (ต่อไปนี้จะเรียกว่า “ทนายความโจทก์”) ยกขึ้นเพื่อสนับสนุนข้อเรียกร้องที่ว่า เขาสามารถเรียกค่าชดเชยความบาดเจ็บทางจิตใจได้ตามมาตรา 17(1) นั้น ไม่ผูกพันให้ Sheriff Court ต้องตัดสินตามเพราะไม่ใช่คำตัดสินของศาลสูงสุดของสหรัฐอเมริกาและเป็นคำตัดสินที่ผิดพลาด⁸ โดยยกคดี *King v Bristow Helicopters Ltd.* (“คดี King”)⁹ ซึ่งผูกพัน Sheriff Court ขึ้นสนับสนุนข้อโต้แย้งของ ตน โดย

⁵ Caroline v. Jet2 para 13.

⁶ Caroline v. Jet2 para 20.

⁷ Doe v. Etihad ; อาจารย์ ธีรสกุลพรหม, ‘สรุปคำพิพากษาคดี Jane Doe v. Etihad Airways’ (2564) 22 วารสารกฎหมายขนส่งและพาณิชย์ 45 < <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/transportandmaritimelawjournal/article/view/249921/170988> > สืบค้นเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2565.

⁸ Caroline v. Jet2 para 13.

⁹ King v. Bristow Helicopters Ltd 2002 SC (HL) 59.

อ้างคำวินิจฉัยของ Lord Hope ผู้พิพากษาในคดีดังกล่าวที่ชื่อว่า “ความบาดเจ็บทางร่างกาย (bodily injury) ตามมาตรา 17(1) นั้นไม่รวมถึงความเจ็บทางจิตใจ”¹⁰ อย่างไรก็ตาม Sheriff Court วินิจฉัยว่าการที่ฝ่ายจำเลยยอมรับข้อเสนอของโจทก์ในเรื่องค่าชดเชยตามสัญญาประนีประนอมยอมความนั้นแสดงให้เห็นว่าฝ่ายจำเลยได้ทำไปโดยรู้ว่ามีความเสี่ยงที่โจทก์จะมีสิทธิที่จะเรียกร้องค่าชดเชยสำหรับความบาดเจ็บทางจิตใจและยอมรับค่าชดเชยจากจำเลย ซึ่งความไม่ชัดเจนของมาตรา 17(1) ก็เป็นการเปิดโอกาสให้ฝ่ายจำเลยค้นหาตัวอย่างคดีขึ้นโต้แย้งเพื่อแสดงความชัดเจนแล้ว ขณะเดียวกันการที่ฝ่ายโจทก์ยื่นข้อเสนอเรียกค่าชดเชยแก่จำเลยย่อมต้องทราบอยู่แล้วว่าจำนวนเงินชดเชยอาจสูงขึ้นโดยคำตัดสินของ Sheriff Court จากประเด็นค่าชดเชยความบาดเจ็บทางจิตใจ อนุমানได้ว่าคู่ความทั้งสองฝ่ายต่างยอมรับว่าในปัจจุบันมาตรา 17(1) ในประเด็นการชดเชยความบาดเจ็บทางจิตใจยังไม่มีผลที่แน่นอน เท่ากับเป็นการยุติประเด็นพิพาทดังกล่าวนี้แล้ว ความบาดเจ็บทางจิตใจนั้นสามารถเรียกร้องได้ตามมาตรา 17(1)¹¹

กระนั้นการที่ฝั่งจำเลยโต้แย้งว่ายังไม่มีความหมายของมาตราดังกล่าวที่แน่ชัดทำให้ข้อเรียกร้องค่าชดเชยของโจทก์ไม่มีผลมาตั้งแต่ต้น โดยการอ้างคำพิพากษาของศาลในคดี *King* ซึ่งแม้จะได้รับการยอมรับว่าผูกพัน Sheriff Court แต่ข้อเท็จจริงในคดี *King* นั้นแตกต่างจากคดีนี้ กล่าวคือโจทก์ในคดี *King* ไม่ได้ได้รับความบาดเจ็บทางร่างกาย ในขณะที่ข้อเท็จจริงของคดีนี้โจทก์ได้รับความบาดเจ็บทางร่างกาย¹² ซึ่งตามมาตรา 17(1) “ผู้โดยสารต้องได้รับบาดเจ็บทางร่างกายจากอุบัติเหตุขณะขึ้นหรือลงอากาศยานจึงจะมีสิทธิเรียกร้องให้ผู้รับขนหรือสายการบินชดเชยความเสียหายได้” ตามคำตัดสินของ Lord Steyn ในคดี *King*¹³ตามที่นายความโจทก์กล่าวอ้าง

Sheriff Court พิจารณาทั้งสองคดีตามที่คู่ความทั้งสองฝ่ายยกขึ้นอ้างแล้วก็ไม่อาจหาข้อสรุปได้ว่าการเรียกค่าชดเชยตามมาตรา 17(1) นั้นรวมถึงการเรียกค่าชดเชยความบาดเจ็บทางจิตใจได้ด้วยหรือไม่ แต่หลักการที่มีความน่าเชื่อถือและพอจะนำมาใช้แก้ประเด็นปัญหานี้ได้คือ หลักการจากประเด็นถ้อยคำที่แตกต่างกันในมาตรา 17(1) ของอนุสัญญามอนตรียอลกับอนุสัญญาออร์ซอ¹⁴ ในคดี *Jane Doe v Etihad* ตามข้อกล่าวอ้างของนายความโจทก์ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าเจตนาผู้ร่างมาตรา 17(1) นั้น สามารถตีความไปในทางอนุญาตให้เรียกค่าชดเชยความบาดเจ็บทางจิตใจได้¹⁵

4.2 กรณีเหตุอันสมควรในการแต่งตั้ง Dr. Livingston เป็นพยานผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นและทำรายงานจิตเวช

นายความโจทก์กล่าวอ้างว่า Caroline ลูกความของตนได้รับความบาดเจ็บทางร่างกายและจิตใจ ตามบันทึกทางการแพทย์และรายงานของนายแพทย์ Mark Broadbent ที่ปรึกษาศัลยแพทย์กระดูกและข้อ (consultant orthopedic surgeon) นายความโจทก์จึงเสนอเรียกค่าชดเชยสำหรับความบาดเจ็บดังกล่าว¹⁶ ข้อ

¹⁰ *Caroline v. Jet2* para 13.

¹¹ *Caroline v. Jet2* para 16.

¹² *Caroline v. Jet2* para 17.

¹³ *Caroline v. Jet2* para 8.

¹⁴ อาจารย์ ธีตรสกุลพรหม (เชิงอรธร 7) 47.

¹⁵ *Caroline v. Jet2* para 18.

¹⁶ *Caroline v. Jet2* para 8.

เรียกร้องนั้นได้นำมาซึ่งประเด็นปัญหาที่ว่า การเรียกค่าชดเชยความบาดเจ็บทางจิตใจภายใต้มาตรา 17(1) ได้หรือไม่ เพื่อสนับสนุนข้อเรียกร้อง ทนายความโจทก์จึงร้องขอให้ Sheriff Court แต่งตั้ง Dr. Livingston เป็นพยานผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ความเห็นทางจิตเวชในเรื่องความบาดเจ็บทางจิตใจของ Caroline¹⁷ ทนายความจำเลยแย้งว่าความบาดเจ็บทางจิตใจไม่สามารถเรียกค่าชดเชยตามมาตรา 17(1) ได้ จึงไม่มีเหตุสมควรที่ฝ่ายโจทก์จะตั้ง Dr. Livingston เป็นพยานผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นในเรื่องดังกล่าว เพราะโจทก์ไม่มีอำนาจตามกฎหมายจะเรียกร้องสิทธิดังกล่าว¹⁸

Sheriff Court พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นกรณีต้องพิจารณาว่ามีเหตุสมควรหรือไม่ที่จะต้องแต่งตั้ง Dr. Livingston เป็นพยานผู้เชี่ยวชาญ¹⁹ ในกรณินี้จึงชี้ว่า Sheriff Court ได้อ้าง para1(2) of schedule 1 of the Act of Sederunt (Fees of Witnesses and Shorthand Writers in the Sheriff Court (1992/1878))²⁰ ซึ่งกำหนดให้ คำร้องขอให้บุคคลใดเป็นพยานจะได้รับการยอมรับ หากศาลเห็นว่าบุคคลผู้ถูกร้องขอให้พยานเป็นผู้มีความสามารถ และมีเหตุอันสมควรที่จะแต่งตั้งบุคคลผู้นั้น²¹ และได้ยกหลักในคำพิพากษาของ Sheriff Appeal Court ในคดี *Webster v. Macleod*²² มาใช้ในการวินิจฉัยว่า “มีเหตุอันสมควรหรือไม่” ซึ่งคดีดังกล่าวได้ให้หลักการเอาไว้ว่า “มีเหตุอันสมควรนั้น ต้องอยู่บนหลักการได้สัดส่วน ระหว่างการตัดสินว่าบุคคลนั้นเป็นผู้มีความสามารถ ณ เวลาที่ร้องขอแต่งตั้ง กับข้อเท็จจริงที่เป็นปัญหาหรือมีแนวโน้มที่จะเป็นปัญหา”²³ เมื่อนำหลักดังกล่าวมาพิจารณาประกอบกับข้อเท็จจริงในคดีนี้ Sheriff Court เห็นว่าขณะที่ทนายความโจทก์ร้องขอให้ศาลตั้ง Dr. Livingston เป็นพยานนั้น เขาทราบอย่างไม่ว่าในกรณีใดโจทก์มีอำนาจในการเรียกคืนค่าชดเชยความเสียหายจากความบาดเจ็บทางจิตใจตามที่ Sheriff court ตัดสินไปแล้วในประเด็นแรกว่ามีหลักเหตุผลที่ชี้ไปในทางที่ว่าสามารถเรียกค่าชดเชยความบาดเจ็บทางจิตใจได้ตามมาตรา 17(1) และการเรียกค่าชดเชยดังกล่าวทำให้เกิดประเด็นปัญหาที่ว่าสมควรหรือไม่ที่จะต้องมีการร้องขอให้แต่งตั้ง Dr. Livingston เป็นพยานผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นทางจิตเวช หากพิจารณาโดยไม่คำนึงถึงกฎหมายจะเห็นได้ว่าเป็นไปไม่ได้ที่ทนายความโจทก์จะกล่าวอ้างข้อเรียกร้องโดยปราศจากหลักฐานเป็นรายงานทางจิตเวชสนับสนุน เมื่อเปรียบเทียบน้ำหนักเหตุผลแล้ว Sheriff Court เห็นว่าเป็นการได้สัดส่วนและสมเหตุสมผลแล้วที่จะแต่งตั้ง Dr. Livingston เป็นพยานผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นทางจิตเวชในเรื่องความบาดเจ็บทางจิตใจของโจทก์²⁴

5. สรุป

Sheriff court ตัดสินให้สายการบิน Jet2 ต้องรับผิดชอบและชดเชยค่าเสียหายแก่ Caroline ตามสัญญา ประนีประนอมยอมความที่ทั้งสองฝ่ายตกลงกัน โดยค่าชดเชยความเสียหายจากความบาดเจ็บทางจิตเจ็อนั้น

¹⁷ Caroline v. Jet2 paras 1,11.

¹⁸ Caroline v. Jet2 para 13.

¹⁹ Caroline v. Jet2 paras 1,7.

²⁰ Para1(2) of schedule 1 of the Act of Sederunt (Fees of Witnesses and Shorthand Writers in the Sheriff Court (1992/1878)).

²¹ Caroline v. Jet2 para 5.

²² Webster v Macleod 2018 SLT (Sh Ct) 429.

²³ Caroline v. Jet2 para 6.

²⁴ Caroline v. Jet2 para 19.

สามารถเรียกได้ตามมาตรา 17(1) แห่งอนุสัญญามอนทรีออลและให้รวมอยู่ในค่าชดเชยความเสียหายทั้งหมดตามข้อเสนอในสัญญาดังกล่าวด้วย และสมควรแล้วที่จะสั่งตามคำขอของนายความโจทก์ที่จะแต่งตั้ง Dr. Livingston จิตแพทย์ผู้ให้คำปรึกษา เป็นพยานผู้เชี่ยวชาญและทำรายงานในเรื่องความบาดเจ็บทางจิตใจของ Caroline ยื่นต่อ Sheriff Court